

Dr. Öğr. Üyesi Erkan EREN

**LİMİTED ŞİRKETLERDE
ORTAKLIKTAN ÇIKARMA
VE AYRILMA AKÇESİ**

*Şirket Değerlemesi ve Değerleme Yöntemleri Çerçevesinde
Ayrılma Akçesinin “Gerçek Değeri”nin Belirlenmesi*

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM LİMİTED ŞİRKET VE HUKUKİ YAPISI, ORTAKLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ, ORTAKLIK SIFATININ SONA ERMESİ

I. LİMİTED ŞİRKET VE HUKUKİ YAPISI.....	5
A. Tarihçe.....	5
B. Türk Şirketler Hukukunda Limited Şirket.....	7
C. Limited Şirketin Tanımı ve Temel Özellikleri	9
D. Limited Şirketin Karma Özelliği.....	9
E. Limited Şirketlere Uygulanacak Hükümlerin Sırası	11
II. ORTAKLIK SIFATININ KAZANILMASI, ORTAKLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	12
A. Ortaklık Sifatının Kazanılması	12
B. Ortakların Hak ve Yükümlülükleri	15

1. Ortakların Hakları.....	16
a. Mâli Haklar.....	16
b. İdare (Yönetim) Hakları.....	17
c. Diğer Haklar.....	17
2. Ortakların Yükümlülükleri.....	17
a. Sermaye Taahhüt Payını Ödeme Yükümlülüğü	17
b. Ek Ödeme ve Yan Edim Yükümlülüğü.....	18
c. Sadakat Yükümlülüğü.....	19
d. Rekabet Etmeme Yükümlülüğü.....	20
e. Sır Saklama Yükümlülüğü.....	20
3. Ortakların Sorumluluğu	21
a. Sınırlı Sorumluluk.....	21
b. Kamu Borçlarından Sorumluluk	21
III. ORTAKLIK SIFATININ SONA ERMESİ.....	23
A. Pay Devri	23
B. Kanuni İntikal.....	24
C. Payın İtfası	25
D. Esas Sermaye Payının Ödenmemesi Nedeni ile Iskat	26
E. Şirketin Sona Ermesi	27
F. Şirket Birleşmelerinde Ortağın Çıkması	28
G. Hâkim Şirketin Satın Alma Hakkı Kapsamında Ortağın Çıkarılması	30
H. Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması Durumunda Ortağın Çıkması.....	32
I. Haklı Sebep Şirketin Feshini Talep Eden Ortağın Çıkarılması	33
J. Çıkma.....	35

İKİNCİ BÖLÜM
AYRILMA HAKKI VE LİMİTED ŞİRKETTE
ORTAKLIKTAN ÇIKARMA

I.	AYRILMA VE AYRILMA HAKKI KAVRAMLARI	37
A.	Kavramsal Çerçeve ve Ayrılma Akçesinin Tarihsel Gelişimi.....	37
B.	Ayrılma Hakkının Hukuki Niteliği	39
II.	KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA ŞİRKETTEN AYRILMA KONUSUNUN ELE ALINIŞI.....	40
A.	Amerikan Hukukunda.....	40
B.	Alman Hukukunda.....	44
C.	İsviçre Hukukunda	46
D.	İngiliz Hukukunda.....	47
III.	TÜRK HUKUKUNDA ORTAKLIKTAN ÇIKARMA.....	48
A.	Ortaklıktan Çıkarma Kavramı ve Limited Şirketlerde Çıkarmaya İlişkin Hükümler	48
B.	Şirket Sözleşmesinde Düzenlenen Bir Sebeye Dayalı Olarak Genel Kurul Kararı ile Ortaklıktan Çıkarma.....	50
1.	Genel Olarak.....	50
2.	Şirket Sözleşmesinden Kaynaklanan Çıkarma Hakkının Kullanılması.....	52
a.	Genel Kurulun Çıkarmaya Dair Bir Karar Alma Zorunluluğu	52
b.	Çıkarmaya İlişkin Genel Kurul Karar Nisapları.....	52
c.	Çıkarılacak Ortağın Genel Kurulda Oy Hakkı Sorunu.	56
3.	Genel Kurulun Çıkarma Kararına Karşı Açılan İptal Davası.....	57
C.	Haklı Sebeplerin Varlığı Halinde Şirket Tarafından Açılan Dava ile Ortaklıktan Çıkarma.....	59
1.	Genel Olarak.....	59
2.	Haklı Sebep Kavramı	60
3.	Haklı Sebeye Çıkarma Hakkının Kullanılması	63

a. Genel Kurulun Çıkarmaya Dair Bir Karar Alma Zorunluluğu	63
b. Çıkarılacak Ortağın Genel Kurulda Oy Hakkı Sorunu	64
4. Çıkarma Davası.....	66
D. Ortak Tarafından Açılan Şirketin Haklı Sebep Feshi Davası Kapsamında Ortaklıktan Çıkarma	68
E. İki Ortaklı Limited Şirketlerde Çıkarma Davası Sorunu	71
1. Genel Olarak.....	71
2. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Kararları ve Bu Kararların Eleştirisi.....	72
F. Limited Şirkette Müdür Olan Ortağın Ortaklıktan Çıkarılması	77
1. Genel Olarak.....	77
2. İki Ortaklı Limited Şirkette Müdür Olan Ortağının Ortaklıktan Çıkarılması	80
IV. ORTAKLIKTAN ÇIKARMAYA İLİŞKİN DAVALARIN USÛL HUKUKU AÇISINDAN ELE ALINIŞI.....	82
A. Usûl Hukuku Kuralları Bağlamında Ortaklıktan Çıkarmaya İlişkin Davalar Hakkında Genel Bilgi	82
B. Ortaklıktan Çıkarmaya İlişkin Davalarda Çıkarma Davalarında Geçici Hukuki Korumalar	84
1. Genel Olarak.....	84
2. Ortaklıktan Çıkarmaya İlişkin Davalar Kapsamında Verilen Tedbir Kararları.....	84
C. Ortaklıktan Çıkarmaya İlişkin Davalarda Arabuluculuk Hükümlerinin Uygulanması	87
1. Genel Olarak Ticari Davalarda Dava Şartı Arabuluculuk Hükümleri.....	87
2. “Ortak Tarafından Açılan Limited Şirketin Haklı Sebep Feshi Davası” Kapsamında Arabulucuya Başvuru Sorunu	94

3. “Limited Şirket Tarafından Açılan Haklı Sebep
Ortaklıktan Çıkarma Davası” Kapsamında
Arabulucuya Başvuru Sorunu 97
4. “Şirket Sözleşmesinde Düzenlenen Bir Sebep
Ol原因 Genel Kurul Kararı ile Ortaklıktan Çıkarılan
Ortak Tarafından Açılan İptal Davası” Kapsamında
Arabulucuya Başvuru Sorunu 99
5. Arabuluculuk Anlaşma Belgesinde Ayrılma Akçesinin
Ödenmesi Konusunun Düzenlenişi..... 100

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
AYRILMA AKÇESİ, ŞİRKET DEĞERLEMESİ
ve AYRILMA AKÇESİNİN “GERÇEK
DEĞERİ”NİN BELİRLENMESİ

- I. AYRILMA AKÇESİ..... 103
 - A. Kavramsal Çerçeve ve Ayrılma Akçesi Kurumunun Ortaya
Çıkış Nedenleri..... 103
 - B. Ayrılma Akçesinin Hukuki Niteliği 106
 - C. Türk Hukukunda Ayrılma Akçesinin Düzenlenişi..... 107
 1. Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Kapsamında 107
 2. Sermaye Piyasası Mevzuatı Kapsamında 108
 - D. Ayrılma Akçesinin Değerinin Belirlenmesinde Yetki..... 109
 1. Genel Olarak..... 109
 2. Ayrılma Akçesi Değerinin Şirket Sözleşmesi ile
Belirlenmesi110
 3. Ayrılma Akçesi Değerinin Ayrılma Sözleşmesi ile
Belirlenmesi114
 4. Ayrılma Akçesi Değerinin Mahkeme Tarafından
Belirlenmesi 115
- II. ŞİRKET DEĞERLEMESİ VE DEĞERLEME YÖNTEMLERİ..117
 - A. Genel Olarak117

1. Değer Kavramı.....	119
2. Değerleme Kavramı.....	121
3. Değerleme Esasları.....	123
a. Nominal Değer	123
b. Defter Değeri.....	123
c. Tasfiye Değeri	124
d. Piyasa Değeri.....	125
e. Gerçek Değer.....	125
f. Yatırım Değeri.....	127
g. Yerine Koyma Değeri	127
h. İşleyen Teşebbüs Değeri	127
i. Bilanço değeri.....	128
B. Değerleme Yöntemleri	129
1. Aktif Bazlı Değerleme Yöntemi	130
2. Piyasa Bazlı Değerleme Yöntemi	131
3. Gelir Bazlı Değerleme Yöntemi	132
4. Düzeltilmiş Defter Değeri Yöntemi.....	134
5. Karma Yöntem	134
6. Şirket Değerleme Yöntemlerine İlişkin Değerlendirme	135
III. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA ŞİRKET DEĞERLEME YÖNTEMLERİ KONUSUNUN ELE ALINIŞI.....	137
A. Amerikan Hukukunda.....	137
B. İsviçre Hukukunda	139
C. Alman Hukukunda.....	140
IV. TÜRK HUKUKUNDA AYRILMA AKÇESİNİN GERÇEK DEĞERİNİN BELİRLENMESİ.....	141
A. Genel Olarak	141
B. Ayrılma Akçesinin Gerçek Değerinin Belirlenmesinde Değerlemeye Etki Edecek Unsurlar.....	146
1. Genel Olarak.....	146

2. Ayrılma Akçesinin Belirlenmesinde Esas Alınacak Bilanço	148
C. Türk Hukukunda Ayrılma Akçesinin Gerçek Değerinin Hesaplanması	151
1. Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Kapsamında	151
2. Sermaye Piyasası Mevzuatı Kapsamında	152
D. Ayrılma Akçesinin Gerçek Değerini Kimin Hesaplayabileceği Sorusu.....	153
E. Türk Hukukunda Ayrılma Akçesinin Hesaplanmasına İlişkin Yargı Kararları.....	156

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ORTAKLIKTAN ÇIKARMAYA BAĞLANAN SONUÇLAR VE AYRILMA AKÇESİNİN ÖDENMESİ

I. ORTAKLIKTAN ÇIKARMANIN HÜKÜM VE SONUÇLARI	161
A. Hüküm ve Sonuçların Doğması.....	161
1. İç İlişkide.....	161
2. Dış İlişkide.....	162
B. Ortaklık Sifatının Kaybı.....	163
1. Ortaklık Sifatına Bağlı Borçların Akıbeti.....	164
a. Ek Ödeme ve Yan Edim Yükümlülüklerine İlişkin Sonuçlar	164
b. Sadakat (Sır Saklama ve Rekabet Etmeme) Yükümlülüğüne İlişkin Sonuçlar	165
2. Ortaklık Sifatına Bağlı Hakların Akıbeti	167
II. AYRILMA AKÇESİNİ TALEP ETME HAKKI.....	169
III. AYRILMA AKÇESİNİN MUACCELİYETİ VE ÖDENME KAYNAKLARI	170
A. Ayrılma ile Birlikte Muacceliyet.....	173
1. Şirketin Kullanılabilir Özkaynağının Varlığı.....	173

2. Esas Sermaye Paylarının Devredilebiliyor Olması	181
3. Esas Sermayenin Azaltılmış Olması.....	184
B. Ayrılmadan Sonra Muacceliyet	187
IV. AYRILMA AKÇESİNİN ÖDENMESİNDE TARAFLAR.....	189
V. AYRILMA AKÇESİNİN ÖDENME ŞEKLİ.....	190
VI. AYRILMA AKÇESİNE FAİZ İŞLETİLİP İŞLETİLEMEYECEĞİ SORUNU	191
A. Anapara Faizi Bağlamında	192
B. Temerrüt Faizi Bağlamında	193
VII. AYRILMA AKÇESİNİN ÖDENMESİNDE ZAMANAŞIMI	194
SONUÇ	195
KAYNAKÇA	211